

SYMPATHIE VOOR DE SCHURK

Waarom zijn lezers zo begaan met het lot van Anna Karenina en willen filmkijkers niet dat een boef gearresteerd wordt? Sympathie voor de hoofdpersoon is het meest raadselachtige gevoel dat een boek of film kan opwekken. Een poging tot ontraadseling.

In de film *Midnight Express* wordt een Amerikaanse jongen (gespeeld door Brad Davis) in Turkije opgepakt wegens een poging tot smokkel van marihuana. Het gerecht veroordeelt hem tot een jarenlange gevangenisstraf en hij belandt in een gevangenis met een barbaars strafregiem. Niet alleen zijn de cipiers gewelddadige krachtpatsers, ook de gevangenen onderling maken elkaar het leven aardig zuur. Een van hen speelt met de bewakers onder één hoedje en deinst er niet voor terug om een van zijn mede-gevangenen, de beste vriend van Brad Davis, te verlinken. Davis ontsteekt vervolgens in blinde razernij, hij slaat de Turkse verklikker waar hij hem raken kan; met zijn laatste restje krachten probeert de Turk via een trap te ontluchten. Tevergeefs. De Amerikaan grijpt hem, beukt zijn hoofd tegen de trap, tot het bloed er van alle kanten uitspat, tot de nek gebroken is.

Een gruwelijke, weerzinwekkende scène. Niettemin - ik schaam mij bijna het zeggen - genoot ik ervan. Met volle teugen. Ik was minstens zo woedend als de Amerikaan. Zo'n stuk vuil verdient het niet om te leven. Hij krijgt het loon dat hij verdient. In elke klap die Brad Davis uitdeelde, dreunde ook mijn eigen hand mee. Pas nadat het lichaam geen beweging meer vertoonde,

kwam ik, als bioscoopbezoeker, tot rust. De ontlading was voltooid.

Een schokkende ervaring voor iemand die zichzelf niet direct als een liefhebber van geweld in films beschouwt, en die zulke films doorgaans op een afstandelijke manier bekijkt. Een held als *Rambo* (Sylvester Stallone) heeft bij mij nooit hetzelfde gevoel weten op te wekken als de Amerikaanse jongen uit *Midnight Express*. Bij andere mensen weet Stallone klaarblijkelijk wel een gevoelige snaar te raken. In de bioscoopvoorstelling waarbij ik aanwezig was, werd in ieder geval luid ge-

